

KOMMUNLEDNINGSKONTORET
Marie Björkman

2016-05-18

Översyn av regler för kommunalt bostadstillägg till personer med funktionsnedsättning, KBF

Sammanfattning

Den som bor i gruppboende eller serviceboende enligt 9 § 9 lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) har sedan år 2012 möjlighet att ansöka om kommunalt bostadstillägg för personer med funktionsnedsättning (KBF, tidigare KBH¹). Målgruppen omfattar för närvarande totalt 123 personer i Täby. Samtliga är dock inte berättigade till KBF, eftersom ett kriterium är att hyran överstiger Försäkringskassans beräknade genomsnittshyra (6 000 kronor för år 2016). KBF finns inte reglerat i lag utan är ett frivilligt åtagande för kommunen.

Föreningen för utvecklingsstörda barn och vuxna (FUB) i Täby har påtalat att nuvarande regelverk medför negativa konsekvenser för den enskilde. Socialchefen har därför gett utredningsenheten i uppdrag att göra en översyn av regelverket. Översynen har resulterat i ett förslag på en ny modell som bl.a. innebär att den KBF-berättigade merkostnaden för boendet görs utifrån prisbasbeloppet med årlig justering.

Med den föreslagna modellen beräknas kostnaderna för KBF år 2016 uppgå till cirka 600 tkr. År 2017 beräknas kostnaderna till cirka 1,1 mnkr. Den fortsatta kostnadsutvecklingen påverkas av en rad faktorer såsom framtida hyressättningar och nivåer på statliga ersättningar. Kommunens skyldighet att enligt 2 kap. 2 § kommunallagen (1991:900, KL) behandla sina medlemmar lika kan innebära att fler grupper kan komma i anspråk för motsvarande ersättning.

Utredningen, förslag på riktlinjer och tillämpningsanvisningar samt synpunkter från FUB finns i bilagor till detta tjänsteutlåtande.

De nya reglerna föreslås träda i kraft den 1 januari 2017.

¹ Kommunalt bostadstillägg för handikappade

Förslag till beslut

Socialnämnden föreslås besluta

1. Utredning angående nya regler för kommunalt bostadstillägg för personer med funktionsnedsättning (KBF) i Täby kommun daterad 2016-04-26 godkänns
2. Förslag på riktlinjer och tillämpningsanvisningar för KBF daterade 2016-04-26 godkänns med ikraftträdande 2017-01-01.

Ärendet

Täby kommun införde kommunalt bostadstillägg för personer med funktionsnedsättning (KBF, tidigare KBH²) år 2012. Målgruppen är personer som bor i gruppboende eller serviceboende enligt 9 § 9 LSS, för närvarande 123 personer. Samtliga är dock inte berättigade att ansöka om KBF, eftersom ett kriterium är att hyran överstiger Försäkringskassans beräknade genomsnittshyra (6 000 kronor för år 2016). KBF finns inte reglerat i lag utan är ett frivilligt åtagande för kommunen.

KBF finns inte reglerat i lag eller författning utan är ett frivilligt åtagande för kommunerna. I takt med att andra stöd- och bidragsformer införts, har många kommuner valt att avveckla denna bidragsform. De kommuner som fortfarande har eller överväger att återinföra KBF i någon form ligger huvudsakligen i storstadsområden där hyresnivåerna är som högst.

Föreningen för utvecklingsstörda barn och unga (FUB) i Täby har i olika sammanhang framfört synpunkter på utformningen av nuvarande regelverk. Bland annat innebär modellens koppling till Försäkringskassans nivåer för bostadstillägg, genomsnittlig boendekostnad och högsta godtagbara boendekostnad att det uppstår ett gap mellan faktisk boendekostnad och KBF.

Sedan modellen infördes år 2012 har detta gap enligt FUB blivit allt större, vilket påverkat enskildas ekonomi negativt. Enligt FUB innebär nuvarande modell att anhöriga emellanåt måste skjuta till medel då boendekostnaden, trots KBF, lämnar en alltför liten del av inkomsten kvar för personliga behov

Mot bakgrund av ovanstående, har utredningsenheten på uppdrag av socialchefen genomfört en översyn av regelverket och utarbetat förslag på en reviderad modell. Utredningen finns som bilaga till detta tjänsteutlåtande

² Kommunalt bostadstillägg för handikappade

Synpunkter från FUB

FUB har beretts möjlighet att vid två tillfällen lämna synpunkter på förslag som arbetats fram. Den version som ligger till grund för det slutliga förslaget överlämnades för synpunkter den 21 april 2016. Utifrån FUB:s synpunkter, som redovisas i bilaga, har vissa justeringar gjorts i förslaget. Social omsorgs kommentarer redovisas nedan:

FUB anger att förslaget på KBF ska grundas på LSS skrivning om att insatser enligt LSS ska tillförsäkra den enskilde goda levnadsvillkor (7 § LSS). Denna skrivning är endast kopplad till själva insatsen (t ex gruppbostad) och har inte någon koppling till den enskildes ekonomiska situation. Det ekonomiska stöd som kommunen genom bistånd enligt SoL kan lämna ska tillförsäkra den enskilde en skälig levnadsnivå.

Enligt FUB:s beräkningar behöver den enskilde 7 795 kronor för personliga behov för att uppnå en skälig levnadsstandard. Denna nivå saknar stöd i lagstiftning. Det ekonomiska bistånd (försörjningsstöd) som en kommun kan lämna regleras i socialtjänstlagen (2001:453) SoL. Vid beräkning av försörjningsstöd används den så kallade riksnormen.

Om den enskilde ska betala avgift för sina omsorgsinsatser³ (gäller inte LSS målgrupper om insatsen ges med stöd av LSS), används ett så kallat minimibelopp. Detta beräknas med stöd av prisbasbeloppet. Syftet med minimibeloppet är att säkerställa att den enskilde får tillräckliga medel kvar för personliga behov innan kommunen kan ta ut avgifter. Finns inte medel kvar i nivå med minimibeloppet, reduceras avgiften.

Den nivå som den enskilde enligt den föreslagna modellen för KBF beräknas få behålla sedan hyran är betald uppgår till cirka 5 450 kronor. Minimibeloppet för 2016 uppgår till 5 500 kronor för den som är ensamstående.

Vad gäller beräkning av merkostnader innebär modellen att som utgångspunkt år 2016 använda Försäkringskassans nivå för genomsnittshyra för 1-2 vuxna i Storstockholm. FUB anser att denna nivå bör beräknas på ett annat sätt utifrån LSS-bostädernas medelyta.

Det första förslaget som FUB hade möjlighet att lämna synpunkter på innehöll två nivåer baserade på ålder och inkomst. FUB anser att det inte behövs två nivåer,

³ Avgifter för insatser som ges med stöd av LSS regleras i 18-21 §§. Avgift får tas ut för personlig assistans, bostad, fritidsaktiviteter och kulturella aktiviteter. Avgiften får inte överstiga kommunens självkostnad. I övrigt är insatser som ges med stöd av LSS avgiftsfria för den enskilde. När det gäller bostad är mer sällan avgift aktuellt. Brukaren hyr sin bostad och betalar hyra.

och då målsättningen är att ha en enkel administration har detta ändrats tillbaka till en nivå.

Enligt nuvarande regelverk betalas inte KBF ut om beloppet understiger 100 kronor. Någon ändring av denna regel bedöms inte som relevant.

Sedan KBF infördes har tillägget omfatta personer som bor i bostad med särskild service enligt 9 § 9 LSS med inriktningen gruppbofastad och servicebofastad, d v s inte särskilt anpassad bostad. Någon ändring av detta är inte heller aktuellt.

Vad gäller Österåkers modell för KBF, har utredningen tagit del av modellens utformning. Modellen bygger till stor del på Täbys nuvarande regelverk med skillnaden att Österåker valt att tillämpa en lägre hyresnivå samt inte har något tak för högsta hyreskostnad.

De nivåer som föreslås i Täbys modell baseras på den kostnad som för närvarande budgeterats för KBF med en årlig kostnadsuppräkningsgrad på cirka två procent. Från och med år 2018 har hänsyn tagits till nyproduktion.

Skulle KBF-nivån sänkas till 5 000 kronor, innebär det att kommunens kostnader beräknas uppgå till 2,2 mkr år 2017 och 3,2 mkr år 2020.

Den nuvarande modellen innehåller ett tak (8450 kronor år 2016) för högsta godtagbara hyreskostnad som berättigar till KBF. Detta tak, som baseras på Försäkringskassans beräkningar, ligger cirka 1 000 kronor över den högsta hyresnivån i Täby kommun. FUB har framfört att något sådant tak inte bör finnas då kostnader i nyproduktion kommer att överstiga detta belopp. Vilket betyder att brukaren får stå för den överstigande delen själv. I den föreslagna modellen föreslås att taket för högsta godtagbara kostnad ligger kvar på nuvarande nivå men att det fortsättningsvis beräknas med stöd av prisbasbeloppet.

Ekonomiska aspekter

Den föreslagna modellen innebär, förutsatt att alla som är berättigade ansöker om KBF, en kostnad på cirka 600 tkr innevarande år. Med en tvåprocentig kostnadsökning och med hänsyn till de kommande nyttillskotten, uppskattas kostnaden år 2020 ha ökat till 1,7 mkr.

Det finns dock en rad osäkerhetsfaktorer, såsom utvecklingen av hyresnivåer generellt, hur de statliga ersättningarna (sjukersättning, aktivitetsersättning, bostadstillägg) utvecklas samt hyresnivåerna i nyproducerade bostäder.

I dagsläget är KBF begränsat till personer som bor i gruppbofastad och servicebofastad enligt LSS. Likabehandlingsprincipen i Kommunallagen kan dock

innebära att andra grupper kan göra anspråk på KBF. Det kommer i så fall att påverka kostnaderna ytterligare.

Claes Lagergren
Socialchef

Bilagor:

- Utredning "Utredning angående nya regler för kommunalt bostadstillägg för personer med funktionsnedsättning (KBF) i Täby kommun daterad 2016-04-26
- Förslag på riktlinjer och tillämpningsanvisningar daterat 2016-04-26
- Synpunkter från FUB daterade 2016-04-25 och 2016-04-26